

Materiał wytworzony automatycznie z użyciem systemu sztucznej inteligencji.

Scenariusz lekcji: Rośliny w najbliższej okolicy

Metryczka

- **Przedmiot:** Przyroda
- **Klasa:** 4
- **Temat:** Rośliny w najbliższej okolicy
- **Czas trwania:** 45 minut
- **Liczba uczniów:** 22
- **Typ lekcji:** lekcja wprowadzająca

Cele lekcji

Cel ogólny

Uczeń poznaje sposoby rozpoznawania roślin występujących w najbliższej okolicy na podstawie cech budowy zewnętrznej oraz uczy się przyporządkowywać je do roślin zarodnikowych lub nasiennych.

Cele operacyjne

Po lekcji uczeń:

1. rozpoznaje wybrane rośliny najbliższej okolicy na podstawie cech budowy zewnętrznej;
2. przyporządkowuje rozpoznane rośliny do roślin zarodnikowych lub nasiennych;
3. wyróżnia w budowie rośliny liście, łodygę, korzenie oraz kwiat, omawiając ich funkcje i znaczenie w życiu rośliny;
4. korzysta z klucza lub atlasu do rozpoznawania gatunków roślin;
5. wykorzystuje lupę jako narzędzie do obserwacji przyrodniczych cech budowy roślin.

Odniesienie do podstawy programowej:

Nr celu	Dział	Adres	Cytat z wymagań
1, 2	W terenie i najbliższym otoczeniu.	[2.1.2]	rozpoznaje rośliny w najbliższej okolicy na podstawie cech budowy zewnętrznej, przyporządkowuje je do roślin zarodnikowych lub nasiennych;

Nr celu	Dział	Adres	Cytat z wymagania
3	Organizmy i ekosystemy.	[4.1.5]	analizuje budowę zewnętrzną rośliny na podstawie obserwacji, wyróżnia liście, łodygę, korzenie, kwiat w podziale na okwiat, słupek, pręciki oraz nasiona i owoce, omawiając ich funkcje i znaczenie w życiu rośliny;
4	-	-	korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania: chmur, skał, wybranych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
5	Spotkania z przyrodą.	[1.1.3]	wykorzystuje narzędzia cyfrowe i analogowe do obserwacji i badań przyrodniczych (np. lornetkę, lupę, kompas, taśmę mierniczą, mikroskop, termometr, wagę, naczynia do odmierzania określonej objętości), korzysta z map i planów (w formie cyfrowej i analogowej);

Metody i formy pracy

- **Metody:** pogadanka, pokaz, obserwacja bezpośrednia okazów roślin, praca z kluczem do oznaczania roślin, metoda problemowa (klasyfikacja), ćwiczenia praktyczne
- **Formy:** praca zbiorowa, praca w grupach 4-5-osobowych, praca indywidualna

Środki dydaktyczne

- okazy roślin zebrane w najbliższej okolicy (lub zdjęcia/okazy zasuszone) – przedstawiciele roślin zarodnikowych (mech, paproć) i nasiennych (np. mniszek, trawa, gałązka drzewa liściastego)
- lupy (po jednej na grupę)
- klucz do oznaczania roślin / atlas roślin
- karty pracy z tabelą do klasyfikacji roślin
- podręcznik do przyrody dla klasy 4
- tablica, kreda/marker
- ilustracje/plansze przedstawiające budowę rośliny nasiennej i zarodnikowej

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca (8 min)

- Czynności organizacyjne, sprawdzenie obecności.
- Nauczyciel prezentuje okaz mchu oraz okaz rośliny kwitnącej (np. mniszka lekarskiego) i zadaje pytanie problemowe: „Czym różnią się te dwie rośliny? Czy wszystkie rośliny wyglądają i rozmnażają się tak samo?”
- Krótka burza mózgów – uczniowie zgłaszają spostrzeżenia, nauczyciel zapisuje je na tablicy.
- Podanie tematu i celów lekcji w sposób zrozumiały dla uczniów.

Faza realizacyjna (30 min)

- Nauczyciel wprowadza pojęcia: rośliny zarodnikowe i rośliny nasienne, wyjaśnia podstawowe różnice (sposób rozmnażania, obecność/brak kwiatów i nasion) – praca z tablicą i ilustracjami (8 min).
- Omówienie budowy rośliny nasiennej: wyróżnienie liści, łodygi, korzeni i kwiatu, krótkie omówienie funkcji poszczególnych elementów (np. korzeń – pobieranie wody i soli mineralnych, liście – fotosynteza) (7 min).
- Podział klasy na grupy 4-5-osobowe – każda grupa otrzymuje zestaw okazów roślin (lub ich zdjęć), lupę oraz klucz do oznaczania roślin.
- Praca w grupach: uczniowie obserwują okazy za pomocą lupy, korzystając z klucza, rozpoznają gatunki roślin oraz przyporządkowują je do roślin zarodnikowych lub nasiennych, wypełniając kartę pracy (12 min).
- Nauczyciel monitoruje pracę grup, udziela wskazówek, zwraca uwagę na poprawne posługiwanie się kluczem i bezpieczne obchodzenie się z okazami.
- Krótkie forum – wybrane grupy prezentują wyniki swojej klasyfikacji (3 min).

Faza podsumowująca (7 min)

- Nauczyciel wspólnie z uczniami podsumowuje różnice między roślinami zarodnikowymi a nasiennymi, odwołując się do wyników pracy grup.
- Krótkie pytania kontrolne (np. „Podaj przykład rośliny zarodnikowej i nasiennej z naszej okolicy”, „Jaką funkcję pełni korzenie rośliny?”).
- Nauczyciel ocenia aktywność grup, udziela informacji zwrotnej.
- Zapowiedź tematu kolejnej lekcji związanej z rozpoznawaniem zwierząt w najbliższej okolicy.

Praca domowa (opcjonalnie)

Uczniowie wykonują w zeszycie przyrody rysunek jednej wybranej rośliny zaobserwowanej w swojej okolicy, zaznaczają i opisują jej elementy budowy (liście, łodyga, korzenie, kwiat) oraz określają, czy jest to roślina zarodnikowa, czy nasienne.

Uwagi metodyczne

- W przypadku braku możliwości zebrania świeżych okazów roślin można wykorzystać okazy zasuszone, zdjęcia wysokiej jakości lub zasoby cyfrowe (atlasy online).
- Nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na bezpieczeństwo podczas pracy z okazami roślin (możliwość alergii, konieczność mycia rąk po zajęciach).
- Zaleca się, aby w miarę możliwości lekcję poprzedziło krótkie wyjście w teren (np. na szkolne boisko lub najbliższy park) w celu samodzielnego zebrania okazów przez uczniów – wzmacnia to walory poznawcze i motywacyjne zajęć.
- Warto różnicować poziom trudności kart pracy w zależności od możliwości uczniów (np. dodatkowe pytania dla uczniów zdolniejszych dotyczące budowy kwiatu).

Podpis nauczyciela